

FYLKESMANNEN I HEDMARK

Sosial- og helseavdelingen

Saksbehandler, innvalgstelefon
Ida Kjerschow Harstad, 62551367

Vår dato
06.11.2012
Arkivnr.
620

Vår referanse
2012/6623 (bes oppgitt ved svar)
Deres referanse
12/3288

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Høring - Forslag til endringer i barnevernloven

Fylkesmannen i Hedmark viser til høringsbrev datert 05.09.12, og vil gi følgende uttalelse til høringen på barnevernloven:

Generelt har fylkesmannen merket seg at en del av lovforslagene har et reformpreg, hvor det er gitt kommunene større tillit både i form av økonomisk disponering og faglighet. Sett i forhold til at både utredninger, undersøkelser, tilsyn og rapporteringer avdekker mangler og svakheter i det kommunale barnevernet, står vekten på og tiltroen til kommunens egen styring i kontrast til dette. Fylkesmannen er derfor usikker på om kommunene enda er modne for et slikt ansvar. Fylkesmannens egen erfaring gjennom tilsyn og klagesaksbehandling er at mange av kommunene har store utfordringer i forhold til styring, internkontroll, tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å sikre lovkravene, herunder særlig de minste kommunene. Så lenge kommunene i utgangspunktet sliter med å oppfylle lovkravene, bør det ikke forutsettes at de i stor grad kan mestre nye oppgaver og større ansvar.

Fylkesmannen i Hedmark har videre merket seg at høringen på NOU om bedre beskyttelse av barns utvikling ikke går parallelt med denne høringen på barnevernloven. Fylkesmannen i Hedmark håper departementet sikrer at de gode innspillene fra ekspertutvalget også blir inntatt som lovforslag til barnevernloven.

Videre vil fylkesmannen særlig kommentere enkelte av lovforslagene. Fylkesmannen støtter i all hovedsak forslagene i kapittel 10, 17, 18, 19 og 21 og 22, og har lite innspill til kapittel 14, 23 og 25.

Kapittel 8 - Endring i finansieringsreformen

Fylkesmannen er enig i at kommunene bør ha større innvirkning på hvilke tiltak som skal tilbys det enkelte barn, men er bekymret dersom dette skal innebære at de også må ta et større økonomisk ansvar. Fylkesmannen tror dette kan medføre at konflikten som nå er mellom stat og kommune om valg av tiltak, vil flyttes til internt i kommunen. Økonomiske hensyn vil da fortsatt kunne undergrave den barnevernfaglige tenkningen. Det kan bli en selvmotsigelse i at kommunene i større grad skal forholde seg til kostnadsforskjellene i barneverntiltakene, ved at de da selv kan velge bort de riktige tiltakene for det enkelte barn av økonomiske hensyn. Kommunene har ofte en anstrengt økonomi, og overføring av frie

midler vil fordeles ulikt. I konkurranse med mange andre kommunale tjenester, er det ikke opplagt at barneverntjenesten får de nødvendige ressurser i alle tilfeller.

Bufetats tiltakstilbud bør uavhengig av dette tilpasses bedre til kommunens ønsker og behov; kommunen står barnet nærmest og bør i større grad få definere behovet. Fylkesmannen får jevnlig tilbakemelding fra kommuner om at Bufetat ikke kan tilby egnede tiltak.

Fylkesmannen i Hedmark mener det er sannsynlig at de større kommunene vil satse på å utvikle egne tiltak. Det er imidlertid grunn til å bekymre seg for om de minste kommunene har fagkunnskap og kapasitet til å gjøre det samme. De kommunale tiltakene vil ikke være underlagt krav om godkjenning og kontroll på linje med de statlige og private institusjonstiltakene, og dette gir en klar sårbarhet for barna.

Ut fra dette mener fylkesmannen derfor at egenandelene for kommunen i liten grad bør økes, og at det i stedet bør legges større vekt på å utvikle og tilpasse de statlige tiltakene.

Kapittel 9- Bedre faglig samhandling mellom stat og kommune

Fylkesmannen har fanget opp klare signaler fra kommunene om misnøye i forhold til at de ikke har det avgjørende ordet med hensyn til hvilken type tiltak barnet har behov for. Det er også problematisk at fagteamene bruker lang tid på å vurdere søknader og overtale kommunene til andre tiltak enn det de har bedt om. Kommunene har videre få klagemuligheter på Bufetats saksbehandling. Fylkesmannen mener derfor at det tydeligere bør trekkes grenser for hvor langt Bufetat kan gå i å overprøve valg av tiltak. En måte å tydeliggjøre dette på kan være å innføre saksbehandlingsfrister for Bufetat, klarere retningslinjer for den faglige dialogen og gi kommunen klagerett på fagteamets valg av tiltak.

På vegne av de små kommunene er fylkesmannen bekymret for nedtoning av fagteamenes veiledningsansvar. Det er et klart behov for enkelte kommuner å ha en faginstans de kan kontakte når de skal håndtere vanskelige enkeltsaker. Det er imidlertid mulig at kommunene i noe større grad selv bør kunne ta initiativet til å oppsøke faglige råd, men de bør fortsatt ha en barnevernfaglig instans de kan kontakte for råd- og veiledning.

Når det gjelder kommunens utredningsansvar, er det positivt at det statlige barnevernet skal bidra med opplæring og utarbeiding av verktøy for dette. Imidlertid tror fylkesmannen at det å gi Bufetat myndighet til å pålegge kommunen ytterligere utredning, kan bli problematisk. I så fall må det foreligge klare vilkår for når det kan pålegges. Det er viktig at et slikt pålegg ikke medfører forsinkelser i å fremskaffe tiltaket eller gir retning som overprøver kommunen. Egne saksbehandlingsregler for Bufetat vil da kunne sikre fremdrift i fremskaffelse av tiltaket.

Fylkesmannen støtter at kommunen i større grad bør høres når det gjelder valg av institusjonsplass, og at institusjonstilbudet bør bli mer differensiert og ha bedre kvalitet enn det har i dag. Dersom kommunen skal argumentere for statens valg av institusjonsplass i fylkesnemnda, bør de opplagt ha mer å si i valg av tiltak for det enkelte barn. Fylkesmannen har erfart mange av de konfliktområdene mellom stat og kommune som høringen skisserer, og støtter behovet for en egen forskrift.

Kapittel 11- Barnevernlovens regulering av kommunens og statens økonomiske ansvar

Det vises til de to ovenstående innspill, som er nært knytte til dette kapittelet.

Kapittel 12- Lovfesting av krav til forsvarlighet i barnevernloven

En slik lovfesting vil øke kravene både til kommunene og til tilsynsmyndigheten. Dersom forsvarlighet skal benyttes, må det følge av en utdypet faglig norm. Det vil være krevende både for kommunen å holde seg oppdatert på denne, og for fylkesmannen å føre tilsyn. Skjønnets til kommunen vil antagelig bli noe innskrenket. Fylkesmannen mener dette forutsetter opplæring både for fylkesmennene og kommunen. Statens helsetilsyn vil være kompetent til å drive slik opplæring.

Fylkesmannen er positiv til dette forslaget, men mener det vil få administrative og økonomiske konsekvenser i forbindelse med opplæring.

Kapittel 13- Barns rett til medvirkning og barns mulighet til å ha en særskilt tillitsperson

Fylkesmannen støtter dette som en god og viktig presisering. Herunder er det viktig å presisere at det er foreldrene som skal være barnets tillitsperson der hvor de ikke er fratatt omsorgen for barnet.

Fylkesmannen vil imidlertid foreslå at barnet skal ha rett til informasjon om mulighet for å få en tillitsperson, og at barneverntjenesten må begrunne og dokumentere de tilfeller der barnet ikke får innvilget en særskilt tillitsperson. Videre mener fylkesmannen at departementet bør avklare forholdet til bvl. § 6-3, og vise at bestemmelsene har sammenheng.

Kapittel 15- Hjelpetiltak for barn og familier

Endringsformuleringen støttes i all hovedsak. Fylkesmannen mener imidlertid at det i dette forslaget mangler flere av de gode innspill fra NOU om barnets beste, herunder at hjelpetiltak i større utstrekning bør kunne pålegges både for fylkesnemnda og kommunen.

Kapittel 16 - Regulering av institusjoner med behandlingshjem

Forslaget støttes i all hovedsak, men det er ikke utelukket at det vil by på en del administrative og faglige utfordringer for fylkesmannen som tilsynsmyndighet å føre tilsyn med behandlingshjem.

Kapittel 20- Tilsyn og kontroll med barn i fosterhjem

Fylkesmannen støtter at tilsyn med barn i fosterhjem må styrkes. Mye tyder på at den nåværende ordningen fungerer for dårlig. Fylkesmannen ser imidlertid flere utfordringer ved at kommunen skal få økt frihet til å velge hvordan tilsynsførerordningen skal organiseres, og for at tilsynet utføres faglig forsvarlig. Det bør derfor foreligge klare retningslinjer for tilsynsførers kompetanse, krav til opplæring, og krav til at tilsynet skal inneholde samtale med barna.

Fylkesmannen støtter derfor særlig forslag om en egen forskrift for fosterhjemstilsynet.

Kapittel 24- Beregning av plasseringstid ved vedtak etter barnevernloven § 4-24

Fylkesmannen mener det er et vesentlig moment som er utelatt i vurderingen og som bør presiseres, og det er behandlingsperspektivet. De som plasseres i henhold til barnevernloven § 4-24 skal ha behandling for sine atferdsvansker, og fylkesmannens klare erfaring er at behandlingen ikke kommer i gang så lenge plasseringen starter med å være akutt jf. bvl. § 4-25. Akuttinstitusjonene fungerer ofte som en "venteplass" før den mer varige plasseringen er avklart. Denne tiden kan trekke ut, så lenge det er ventetid i fylkesnemnda. Således står disse barna i fare for å miste en del av behandlingstiden de har stort behov for, dersom akuttplasseringen skal inngå i plasseringstiden på ett år. I så fall bør det presiseres at behandlingen også skal starte med en gang plasseringen iverksettes.

Dette vil antagelig bety behov for endringer i godkjenning og faglighet ved akuttinstitusjonene, og derved ha administrative og økonomiske konsekvenser.

Med hilsen

Trond Lutnæs e.f
fylkeslege

Ida Kjerschow Harstad
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes ut uten signatur.

Kopi til:
esh@bld.dep.no